Rožňavské radiály – cyklus výstav súčasného umenia pre Rožňavu

Silvia L. Čúzyová

Niekedy na konci roku 2012 nám zišlo na um, že skúsime pripraviť projekt, prostredníctvom ktorého by bolo možné predstaviť rožňavskej verejnosti najnovšie tendencie v súčasnom slovenskom výtvarnom umení. Niekoľko príjemných večerov s rožňavskými kamarátmi vystriedalo mnoho hodín ťažkej intelektuálnej práce a zrodila sa séria výstav s názvom *Rožňavské radiály*. Usporiadaním šiestich výstav, šiestich fundovaných prednášok k téme súčasné umenie a ďalších aktivít galerijnej pedagogiky (tvorivé dielne, komentované prehliadky s osobnou účasťou umelcov), zameranej na detského aj dospelého diváka, laika i odborníka, sme naplánovali predviesť priečny a reprezentatívny rez našou výtvarnou scénou.Banícke múzeum v Rožňave bolo tejto myšlienke naklonené, hoci vopred nebolo isté ako naša idea v podobe žiadosti o dotáciu na Ministerstvo kultúry SR dopadne. Zostávalo len čakať na výsledok. A čakali sme dlho – až v druhej polovici leta nasledujúceho roku (2013) bolo jasné, že sa to naozaj deje a budovanie radiál skutočne nastane.

V rámci premyslenej kurátorskej stratégie sme so spoluautorom projektu, Rožňavčanom Norom Lackom, ako prvú v poradí zaradili výstavu domácich, no už jednoznačne etablovaných umelcov mladej generácie. Dvojicu umelcov z Rožňavy, Erika Šilleho a Vlastu Žákovú, vhodne doplnil maliar z neďalekého Krásnohorského Podhradia, Dávid Baffi. Divákov – fanúšikov, zvedavcov,rodinných príslušníkov i kamarátov – prišlo neúrekom a my aj prvá výstava s názvom *Traja z jedného mesta* sme sa tešili mimoriadnemu záujmu verejnosti. O krátky čas nasledovala druhá výstava *Postfotografika*, približujúca rožňavskému publiku postmoderné programy a podoby súčasnej grafiky, jej experimentálnu, ale aj klasickú podobu s výsostne súčasným obsahom, predvedenú prostredníctvom diel Róberta Makara a Kateřiny M. Václavkovej. Duo grafikov do trojice doplnil maliar Rastislav Sedlačík so svojimi originálnymi „postproduktmi“ – autorskými hybridmi medzi kresbou, grafikou, kolážou a tlačou. Výstava číslo tri *Geometria a geometrizmy* s ústrednou témou geometrickej abstrakcie v maľbe, predstavila opäť hviezdu umeleckého neba pôvodom z Rožňavy, avšak dnes už nadnárodnej kvality – Adama Szentpéteryho, doplneného o talentovaných mladých maliarov z východného Slovenska Jána Vasilkaa Petra Králika. Teoretickú reflexiu k výstave predniesla zásadná postava našej kunsthistórie pani Ľuba Belohradská. Štvrtá výstava bola vopred plánovaná ako „oriešok“ pre rožňavskú divácku verejnosť – intenzívna prehliadka videoartu, možno dosiaľ jediná, ale určite najväčšia svojho druhu v Rožňave: *Domáce video*. Cez diela Petra Barényiho, Enrika Bistiku z Medzeva a Pavlíny Fichty Čiernej, ktorá prišla o údele videoartového umelca porozprávať aj osobne, sme výstavne naznačili význam a podoby umeleckého videa u nás. Vybrané videoartové diela tematicky spájali zaznamenané a rôzne umelecky interpretované„domáce“ udalosti a takisto zážitky jednotlivca „strateného“ v cudzom vonkajšom prostredí. Výstavu obohatila Nóra Ružičková svojou teoretickou prednáškou. Po videoarte prišla opäť maľba, avšak tentoraz vo svojich konceptuálnejších podobách – Daniel Fischer, maliar a profesor z Vysokej školy výtvarných umení spolu s tvorivo i osobne spriaznenými mladými umelcami Martinom Špircom a Rastislavom Podhorským elegantne naplnili kurátorsky vytýčený obsah výstavy s názvom *Medzi médiá*. (Teoretická reflexia: Jana Geržová.) Výstava, ktorá v decembri uzavrie prvý ročník podujatia *Rožňavské radiály*, sa okrajovo venuje soche, objektu, inštalácii a v duchu svojského humoru participujúcich multimediálnych umelcov: Radovana Čerevku, Tomáša Makaru a Petra Vrábľa z košickej umeleckej skupiny Kassaboys. Nesie názov *Predčasná retrospektíva*. Teoretická prednáška Ivany Komanickej reflektuje poslanie umelca v lokálnom (mestskom) prostredí.

V roku 2013 a v pilotnom ročníku výstavného podujatia *Rožňavské radiály* sme predviedli tvorbu 18 kvalitných umelcov, teoretické prednášky 6 teoretikov, viacero komentovaných prehliadok i tvorivých dielní, za čo sme boli odmenení mimoriadnym záujmom rožňavských aj mimo rožňavských divákov i médií. Zážitky z prezentovaných diel sme sa participujúcim umelcom aj teoretikom snažili oplatiť zážitkami z návštev kultúrnych a prírodných pamiatok okolitej krajiny – Silická ľadnica, Zádielska tiesňava, jaskyne, gotické kostolíky i krasové planiny v bezprostrednom okolí Rožňavy ich nadchli. V tejto chvíli, takmer na konci projektu môžeme spokojne skonštatovať: radiály a ich poslanie obojstrannej výmeny informácií, zážitkov, sympatií skutočne zafungovali. Tešíme sa, čo prinesie pokračovanie v podobe ďalšieho ročníka tohto unikátneho výstavného podujatia.

Foto: archívautorky